



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 31 мај 2024 година

Соопштение за печат

Позначајни движења во платниот биланс¹ во првиот квартал од 2024 година

Во првиот квартал од 2024 година, во тековните трансакции со нерезидентите е остварен дефицит од 185 милиони евра, како резултат на дефицитот во стоковната размена и кај салдото на примарниот доход. Кај финансиските трансакции со нерезидентите се остварени нето-приливи од директни инвестиции, а нето-одливи врз основа на валути и депозити трговски кредити, портфолио-инвестиции и заеми.

Основни компоненти на платниот биланс на Република Северна Македонија (во милиони евра)

	тековна година		претходна година		квартална промена		годишна промена	
	Кв.1 2024	Кв.1 2023	Кв.4 2023	милиони евра	%	милиони евра	%	
Тековна сметка	-185.0	92.8	-111.7	-73.3	65.6	-277.8	...*	
Стоки	-811.9	-601.0	-762.2	-49.7	6.5	-210.8	35.1	
Услуги	301.9	253.3	171.0	130.9	76.6	48.6	19.2	
Примарен доход	-193.2	-185.1	-186.3	-7.0	3.7	-8.2	4.4	
Секундарен доход	518.2	625.6	665.7	-147.5	-22.2	-107.5	-17.2	
Капитална сметка	0.0	0.2	-0.7	0.7		-0.2		
Финансиска сметка	-155.4	92.3	-91.7	-63.7		-247.7		
<i>Позначајни компоненти:</i>								
Директни инвестиции	-235.9	-143.3	-206.2	-29.7		-92.7		
Нето-стекнување средства	223.2	215.9	-388.9	612.0		7.3		
Сопственички капитал	28.1	15.2	22.5	5.6		12.9		
Реинвестирање на добивка	4.8	5.5	4.3	0.5		-0.7		
Должнички инструменти	190.3	195.2	-415.7	606.0		-4.9		
Нето-создавање обврски	459.1	359.1	-182.7	641.7		99.9		
Сопственички капитал	98.9	49.8	49.0	49.9		49.1		
Реинвестирање на добивка	134.9	139.7	-102.2	237.1		-4.9		
Должнички инструменти	225.3	169.6	-129.4	354.7		55.7		
Портфолио-инвестиции	76.2	-438.5	37.3	38.8		514.6		
Валути и депозити	174.6	124.0	-99.0	273.6		50.6		
Заеми	23.6	163.7	-384.9	408.5		-140.1		
Трговски кредити	98.3	115.3	-31.8	130.0		-17.0		
Девизни резерви	-291.9	266.7	592.8	-884.7		-558.6		

...* процентуалната промена е над 100

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства. Во податоците за девизните резерви се исклучени ценовните промени и курсните разлики.

Извор: НБРСМ.

Тековна сметка

Во првиот квартал од 2024 година, од аспект на движењата кај компонентите на тековната сметка, дефицит е остварен во размената на стоки (811,9 милиони евра) и кај примарниот

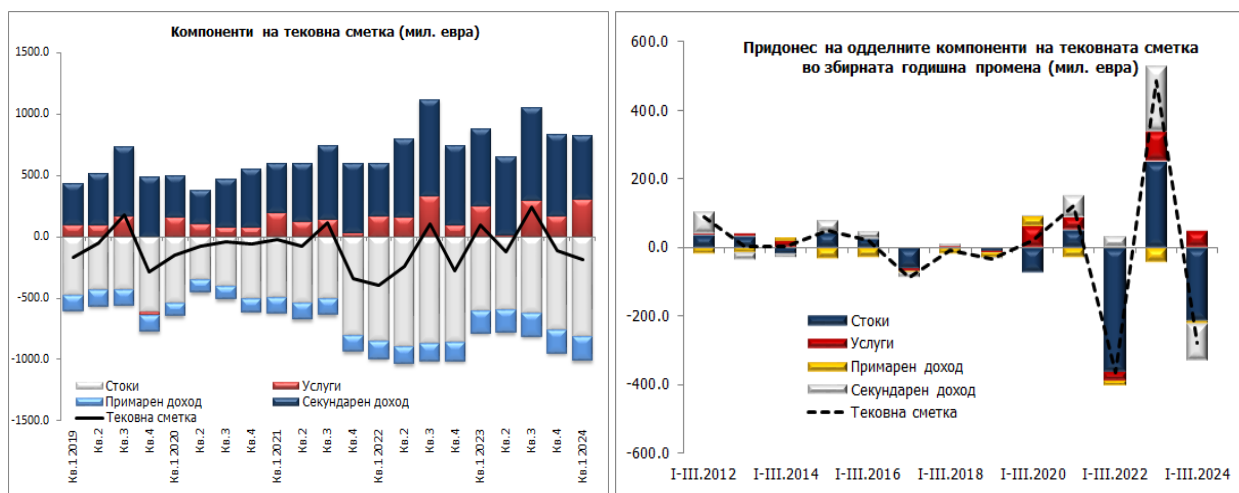
¹ Платниот биланс претставува статистички извештај којшто систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Северна Македонија со странство за определен временски период, односно ги сумира тековните, капиталните и финансиските трансакции помеѓу резидентите и нерезидентите.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

доход (193,2 милиона евра), којшто ги надмина нето-приливите остварени кај секундарниот доход и размената на услуги (518,2 и 301,9 милиони евра, соодветно).

Во споредба со истиот квартал од минатата година, кога беше остварен суфицит на тековната сметка од 92,8 милиони евра, дефицитот во тековната сметка е зголемен за 277,8 милиони евра, што најмногу се должи на зголемениот дефицит кај стоковната размена, како и понискиот суфицит кај секундарниот доход. Промената кај размената на услуги упатува на подобрување, односно зголемен суфицит од 48,6 милиони евра.



Извор: НБРСМ

Финансиска сметка

Во првиот квартал од 2024 година, кај финансиските трансакции со нерезидентите се остварени нето-приливи од 155,4 милиона евра. Нето-приливи се остварени кај директните инвестиции (235,9 милиони евра), додека нето-одливи се забележани кај валутите и депозитите (174,6 милиони евра), трговските кредити (98,3 милиони евра), портфолио-инвестициите (76,2 милиона евра) и заемите (23,6 милиони евра).

Нето-приливите врз основа на директни инвестиции (235,9 милиони евра) се резултат на нето-приливите остварени кај сите компоненти, односно кај реинвестираната добивка (130,1 милион евра), сопственичкиот капитал (70,8 милиони евра) и меѓукомпанискиот долг (35,1 милион евра). За споредба, во првиот квартал од минатата година, нето-приливите од директни инвестиции изнесуваа 143,3 милиони евра.

Во првиот квартал од 2024 година, обврските врз основа на директни инвестиции² бележат зголемување од 459,1 милион евра, како резултат на нето-растот на обврските врз основа на меѓукомпанискиот долг (225,3 милиони евра), реинвестираната добивка (134,9 милиони евра) и сопственичкиот капитал (98,9 милиони евра).

² Се прикажуваат директните инвестиции во зависност од тоа дали финансиските трансакции создаваат обврска кон или побарување (средства) од странство.



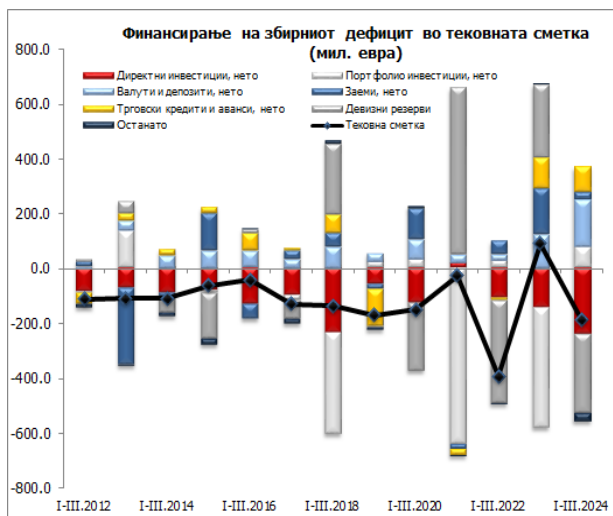
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Средствата врз основа на директни инвестиции се зголемени за 223,2 милиона евра поради зголемени побарувања врз основа на меѓукомпанискиот долг (за 190,3 милиони евра), сопственичкиот капитал (за 28,1 милион евра) и реинвестираната добивка (за 4,8 милиони евра).

Во првиот квартал од годината, нето-обврските врз основа на портфолио-инвестиции се намалени за 76,2 милиона евра. Ваквата промена во најголем дел се должи на намалените обврски врз основа на претходно издадени должнички хартии од вредност од страна на државата, а во помал дел и од реоткупот на домашните еврообврзници од страна на резидентите. Истовремено се остварени намалени побарувања од вложувањата на резидентите во странски сопственички (10,1 милион евра) и должнички (25,9 милиони евра) хартии од вредност.

Нето-обврските врз основа на заеми се намалени за 23,6 милиони евра, во најголем дел како резултат на нето-одливите кај централната банка³ (145,9 милиони евра), а во помал дел и кај секторот „депозитни институции“ (9,3 милиони евра) и останатите сектори⁴ (2,2 милиона евра). Секторот „држава“ бележи зголемување на обврските (133,8 милиони евра).

Во првиот квартал од годината, нето-приливите од директни инвестиции (235,9 милиони евра), како и девизните резерви овозможува финансирање на дефицитот на тековната сметка и на нето-одливите остварени кај останатите компоненти на финансиската сметка.



Извор: НБРСМ.

³ Активности на Народната банка поврзани со управувањето со девизните резерви.

⁴ Останатите сектори опфаќаат: останати финансиски институции, нефинансиски претпријатија, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Придружни информации

Временски серии податоци: годишни, квартални и месечни податоци за платниот биланс
<https://nbstat.nbrm.mk/pxweb/mk/>

Методолошки појаснувања: http://www.nbrm.mk/platen_bilans.nspix

Следни објавувања: Календар на објавување податоци
http://www.nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspix

Квартален платен биланс: 30 август 2024 (референтен период, заклучно со јуни 2024 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).